

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag
de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2500 EA Den Haag

Datum 13 maart 2026
Betreft Beantwoording vervolgvragen Eerste Kamer inzake de defensie
omnibus

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Onze referentie
MINDEF20260013997

*Bij beantwoording, datum,
onze referentie en
onderwerp vermelden.*

Geachte voorzitter,

Bijgaand treft u de beantwoording op de nadere vragen van het lid van de Eerste Kamer Fractie-Visseren-Hamakers over het omnibuspakket voorstellen van de Europese Commissie inzake Defensie Gereedheid 2030. Deze vragen werden ingezonden op 10 februari jl. met kenmerk 179818.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN DEFENSIE

Dilan Yeşilgöz-Zegerius

Antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid van de fractie-Visseren-Hamakers en de aan de minister van Defensie inzake omnibuspakket voorstellen van de Europese Commissie inzake Defensie Gereedheid 2030

Ingezonden op 10 februari 2026, kenmerk 179818.

1. Hoe zal de afweging van belangen - natuur versus defensie - in de praktijk plaatsvinden? Wie is waarvoor verantwoordelijk in welke fases van besluitvorming, en hoe wordt de democratische controle gewaarborgd?

Antwoord:

In de praktijk zal bij ieder besluit van geval tot geval moeten worden beoordeeld welke belangen meewegen. De defensie omnibus wijzigt de huidige praktijk daarin niet. Defensie zoekt naar mogelijkheden om koppelkansen met natuurversterking optimaal te benutten.

Defensie heeft voor verschillende activiteiten een vergunning nodig. Dit kan een natuurvergunning zijn. In veel gevallen zal natuurcompensatie noodzakelijk zijn om voor de effecten van (geïntensiveerde) activiteiten te compenseren.

Het bevoegd gezag zal iedere individuele aanvraag beoordelen aan de hand van de wet en geldende jurisprudentie, en daarbij een belangenafweging maken. Welk bestuursorgaan het bevoegd gezag is, is afhankelijk van het type vergunningsaanvraag. Tegen een besluit van het bevoegd gezag staan rechtsmiddelen open, zowel voor de aanvrager als voor overige belanghebbenden.

2. Zijn er alternatieven voor een Lex silencio-principe?

Antwoord:

Lex Silencio Positivo (LSP) houdt in dat een vergunning geacht wordt verstrekt te zijn wanneer het bevoegd gezag niet binnen de bij wet geregelde termijn beslist heeft over de vergunningaanvraag. Het doel van vergunningverlening van rechtswege is om het bevoegd gezag te bewegen om tijdig over een vergunningaanvraag te beslissen. Een alternatief zou kunnen zijn een dwangsom of een rechtstreekse beroepsgang wanneer een bestuursorgaan niet tijdig beslist. De Commissie heeft dit alternatief echter niet opgenomen in het Omnibuspakket.

3. Klopt het dat het kabinet zich in Europa tegen het Lex silencio-principe zal uitspreken? Het lid leest dat "de versnelling hand in hand gaat met zorgvuldigheid en juridische houdbaarheid."

Antwoord:

Conform het Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC)-fiche onderstreept het kabinet in de onderhandelingen over de defensie omnibus dat Nederland het achterliggende doel van LSP om versnelling in vergunningverlening te bereiken steunt, maar dat Nederland in beginsel geen voorstander van vergunningverlening van rechtswege is omdat dit mogelijk geen versnelling oplevert. De onderhandelingen bevinden zich nu in de triloof fase, waarbij de Europese Commissie, de Raad en het Europees Parlement vertegenwoordigd zijn. De uitkomsten van de triloof onderhandelingen moeten met gekwalificeerde meerderheid in de Raad worden aangenomen. Het kabinet zal daarbij positie bepalen op basis van de uitkomsten van het defensie omnibuspakket als geheel.

4. Hoe wordt de zorgvuldigheid van dit proces gewaarborgd als de termijn van de vergunningsverleningsprocedure maar zestig dagen is?

Antwoord:

De regels van bestaande natuur- en milieuwetgeving blijven intact in de defensie omnibus en daarmee blijft de onderliggende complexiteit van vergunningaanvragen bestaan. Het Commissievoorstel tracht de zorgvuldigheid van het vergunningverleningsproces te waarborgen door middel van een aantal flankerende bepalingen. Zo begint de termijn van 60 dagen voor de vergunningsprocedure te lopen vanaf het moment van indiening van een volledige aanvraag. Daarbij wordt de mogelijkheid gegeven om deze termijn te pauzeren indien er informatie ontbreekt. Ook worden lidstaten onder dit Commissievoorstel geacht om administratieve ondersteuning te bieden (inclusief hulp bij naleving van de vereisten inzake openbare informatie) aan de aanvrager voor defensiegereedheidsprojecten gedurende het vergunningverleningsproces.

5. Is het kabinet bereid in EU verband de discussie aan te gaan over het vermijden van dierproeven voor defensie? Zo ja, hoe, en zo nee waarom niet?

Antwoord:

Defensie streeft er naar om in haar onderzoeksactiviteiten zo weinig mogelijk gebruik te maken van dierproeven en om daar uiteindelijk helemaal geen gebruik meer van te hoeven maken. Het kabinet is dan ook bereid om in EU-verband de discussie aan te gaan over het vermijden van dierproeven bij defensieonderzoek. Deze discussie zal voornamelijk op expert-niveau gevoerd moeten worden, aangezien daar bepaald kan worden in hoeverre dierproeven strikt noodzakelijk zijn vanwege het ontbreken van wetenschappelijk gevalideerde alternatieven.

Aan MINDEF
Van DGB
Afgestemd met LVVN, BZ, IenW, BZK/VRO
In afschrift aan STASDEF

TER BESLISSING

Datum
3 maart 2026

Onze referentie
MINDEF20260013992

Opgesteld door

Aantal bijlagen
1

Nota

Beantwoording vervolgvragen Eerste Kamer inzake de defensie omnibus

Aanleiding

Op 10 februari heeft de Fractie-Visseren-Hamakers een set schriftelijk Eerste Kamervragen opgestuurd over de defensie omnibus. Deze vragen betreffen een vervolg op de eerdere beantwoording van Eerste Kamervragen inzake de defensie omnibus van 12 november 2025. De beantwoording dient uiterlijk 10 maart met de Eerste Kamer te worden gedeeld.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de antwoorden op de Eerste Kamervragen inzake de defensie omnibus en met de verzending van de beantwoording.

Kernpunten

- De defensie omnibus is een in juni 2025 door de Europese Commissie voorgesteld pakket maatregelen om de defensiegereedheid van de EU te versterken.
- Het beoogt juridische en administratieve belemmeringen weg te nemen, procedures voor aanbestedingen en vergunningen te versnellen en de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren. De onderhandelingen over de defensie omnibus bevinden zich momenteel in de trilooffase.
- De vragen van de Fractie-Visseren-Hamakers zijn gericht op de verordening over het versnellen van vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten. Deze verordening is onderdeel van de defensie omnibus.
- De vragen zijn specifiek gericht op de belangenafweging in de besluitvorming, het principe van vergunningverlening van rechtswege en de termijn voor afgeven van vergunning. Ook stelt de fractie een vraag over de kabinetsinzet in EU t.a.v. dierenproeven, dit onderwerp is geen onderdeel van de defensieomnibus.

Toelichting

Financiële overwegingen
n.v.t.

Juridische overwegingen
n.v.t.

Communicatie
n.v.t.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Persoonsgegevens van de steller en ondertekenaar worden gelakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Datum

3 maart 2026

Onze referentie

MINDEF20260013992

DE DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

Digitaal akkoord

